

C K : D O K

20
-
20

20
-
21

ELIAS, FREMTIDENS FORELØBER-MODEL
1KG 17-20

Introduktion

Profeten Elias er en meget velkendt skikkelse og personlighed blandt kristne, på lige fod med adskillige andre. Dog på det sidste har min opmærksomhed været rettet mod ham igen og efter nogen tid er jeg kommet til den konklusion, at han på flere afgørende måder skiller sig væsentligt ud fra andre.

Her er en række forhold som bør kalde på os:

○ Beretningen om Elias

“Tishbitten Elias fra Tishbe i Gilead sagde til Akab: »Så sandt Herren, Israels Gud, lever, som jeg er i tjeneste hos: Der skal i disse år hverken falde dug eller regn, før jeg befaler det.« Så kom Herrens ord til ham: »Gå bort herfra, begiv dig mod øst, og skjul dig ved bækken Kerit øst for Jordan. Du kan drikke af bækken, og jeg har befalet ravnene at sørge for dig.« Så gik han, og han gjorde, som Herren havde befalet. Han gik hen og slog sig ned ved bækken Kerit øst for Jordan. Ravnene bragte ham brød og kød morgen og aften, og han drak af bækken.» 1Kg 17,1-6

Det er i al sin enkelhed begyndelsen på Elias' livsforløb, i hvert fald den del, som er nedskrevet i Bibelen. Det er bemærkelsesværdigt, at intet bliver nævnt vedrørende hans opkomst (forældre, opvækst o.l.), og det skyldes sikkert, at det er underordnet og ikke skal tage fokuset fra det væsentlige, nemlig det Gud vil vise os. Ingen introduktion, bare lige til sagen. Beretningen strækker sig fra det nævnte vers og helt til hans himmelfart.

“Mens de gik og talte sammen, kom der pludselig en ildvogn med ildheste. Den skilte de to fra hinanden, og Elias steg op til himlen i en storm.” 2Kg. 2,11

En afslutning på fortællingen som er lige så brat som dens begyndelse.

○ Malakias' ord 400 år senere:

“Husk min tjener Moses' lov, som jeg gav ham på Horeb, lovbudene og retsreglerne for hele Israel. Se, jeg sender profeten Elias til jer, før Herrens dag kommer, den store og frygtelige. Han skal vende fædres hjerte til deres sønner og sønners hjerte til deres fædre, så jeg ikke skal komme og slå landet med forbandelse.” Mal 3,22-24

Her bliver både Moses og Elias nævnt i samme passage.

○ År senere træder en engel frem i det allerhelligste, hvor den ældre ypperstepræst Zakarias gør tempeltjeneste på nationens vegne, alt iflg forskrifterne.

“Da viste Herrens engel sig for ham, stående til højre for røgelsesofferalteret. Zakarias blev forfærdet, da han så ham, og han blev grebet af frygt. Men englen sagde til ham: »Frygt ikke, Zakarias! For din bøn er hørt. Din hustru Elisabeth skal føde dig en søn, og du skal give ham navnet Johannes. Han skal blive dig til fryd og glæde, og mange skal glæde sig over hans fødsel, for han skal blive stor for Herren; han må ikke drikke vin og øl, men han skal fyldes med Helligånden allerede fra moders liv, og mange af Israels børn skal han føre tilbage til Herren deres Gud. Han skal gå foran ham i Elias' ånd og kraft for at vende fædres hjerte til deres børn og give ulydige et retfærdigt sind og skaffe Herren et folk, der er gjort rede.«” Lk 1,11-17

Igen er Elias inde i billedet.

○ Jesus begiver sig på vej op på bjerget, hvortil Han inviterer Peter, Jakob og Johannes

“Seks dage efter tog Jesus Peter og Jakob og hans bror Johannes med sig og førte dem op på et højt bjerg, hvor de var alene. Og han blev forvandlet for øjnene af dem, hans ansigt lyste som solen, og hans klæder blev hvide som lyset. Og se, Moses og Elias kom til syne for dem og talte med ham. Så udrød Peter og sagde til Jesus: »Herre, det er godt, at vi er her. Hvis du vil, bygger jeg tre hytter her, én til dig og én til Moses og én til Elias.« Mens han endnu talte, se, da overskyggede en lysende sky dem, og der lød en røst fra skyen: »Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham!« Da disciplene hørte det, faldt de ned på deres

ansigt og blev grebet af stor frygt. Men Jesus gik hen og rørte ved dem og sagde: »Rejs jer, og frygt ikke!« Og da de løftede deres blik, kunne de kun se Jesus alene. Mens de gik ned fra bjerget, befalede Jesus dem: »Fortæl ikke nogen om dette syn, før Menneskesønnen er opstået fra de døde.« Så spurgte disciplene ham: »Hvordan kan de skriftkloge da sige, at Elias først skal komme?« Han svarede: »Ja, Elias skal komme og genoprette alt, men jeg siger jer: Elias er allerede kommet, og de kendte ham ikke, men gjorde med ham, som de ville. Sådan skal også Menneskesønnen lide for deres hånd.« Da forstod disciplene, at han talte til dem om Johannes Døber.» Matt 17,1-13

Her mødes to 'teams'... Moses, Elias og Jesus ledsaget af Peter, Jakob og Johannes.

○ Den selvsamme Jakob skriver få år senere om Elias i sit brev.

"En retfærdigs bøn formår meget, stærk, som den er. Elias var et menneske under samme kår som vi, og han bad en bøn om, at det ikke måtte regne, og det regnede ikke i landet i tre år og seks måneder; og han bad igen, og himlen gav regn, og jorden lod sin afgrøde vokse frem." Jak 5,16-18

Der er noget med Moses og Elias, som går betydeligt dybere end den simplistiske forståelse, der går ud på, at Moses 'står for Loven' og Elias 'står for Profeterne'... og hvad fortæller det os? Meget lidt. Nuværende budskab hjælper os med at grave lidt dybere, når det kommer til Elias.

Den agtelse, som Elias nyder blandt de kristne, er velbegrundet. Den hviler på enkelte momenter i hans liv og vandring med Gud.

Desværre er kriteriet for at de huskes det sædvanlige, nemlig det momentane og det spektakulære. Det momentane bygger på øjeblikket... vi ser hvad der sker på den offentlige scene, men vi ser det uden perspektiv, kun som øjebliksbilleder, uden sammenhæng med hinanden eller med andre omstændigheder og forløb. Meget ærgerligt. Det spektakulære skabes af WOW-oplevelserne, som er en legitim og inspirerende reaktion i vores sjælsliv. Men det kalder ikke nødvendigvis på en respons, en handling, en forandring eller efterfølgende overvejelser. Det er netop dét, Jesus adresserer når Han siger:

"Mange vil den dag sige til mig: Herre, Herre! Har vi ikke profeteret i dit navn, og har vi ikke uddrevet dæmoner i dit navn, og har vi ikke gjort mange mægtige gerninger i dit navn? Og da vil jeg sige dem, som det er: Jeg har aldrig kendt jer. Bort fra mig, I, som begår lovbrud!" Matt. 7,22-23

Findes der noget mere spektakulært, som kalder på forundring og endda beundring end profetier, som går i opfyldelse, dæmon-uddrivelse og mægtige gerninger? For eksempel, når Elias' ord står i vejen for både duggen i dalene og på bjergene om morgenen, og for al regn i det hele taget? Næppe.

Her er det mest spektakulære i Elias' liv:

- Hverken dug eller regn indtil Elias siger til,
- Ravnene bragte ham brød og kød morgen og aften,
- Enken i Sarepta som sørgede for ham,
- Enkens krukke og kande blev aldrig tomme på trods af tørken,
- Enkens søn opstår fra de døde,
- Styrkeprøven på bjerget som ender med, at ild falder ned fra Himlen, folket vender tilbage til Gud og Ba'als profeter bliver udryddet, hvilket underminerer Akabs og Jezabels regime.

Der er faktisk så rigeligt af de spektakulære ting, og de er så overvældende og markante, at de kan skygge for Guds enestående, langsomt fremadskridende, dog aldeles uafvendelige værk.

Det som så ofte sker er, at når vi er 'høje' på det spektakulære, så springer vi over Elias' krise. Måske fordi den generer os lidt. Vi bladrer hurtigt videre og nyder episoden med den stille sagte stemme (som i øvrigt har adskillige tolkninger) fulgt af Elisas ankomst, som også er fantastisk. Endeligt er der 'happy ending' hvor Elias bliver borttrykket og Elisa tager over, udrustet med den såkaldte 'dobbelte salvelse'.

Der er stof nok til mange opkvikkende morgenandagter eller indlæg ved cellegruppemødet eller budskaber søndag formiddag.

Vi bør dog grave dybere. Det er som regel aldrig klogt at springe over noget, specielt noget som virker generende på os. Det er meget ofte lige netop dér, guldet er at finde.

Bag kulisserne er der et velplanlagt og velorkestreret forløb som skrider frem på perfekt vis. Elias er ikke klar over dette, på trods af, at han er en myndig og kraftfuld profet. Akab og Jezabel føler sig sikre i deres kongelige status og uangribelige bag paladsets mure og stab. Det kan dog være, at de fornemmer, at alt dette begyndte at krakelere efter Karmel-hændelsen og efter den nationale sorg og kortegen med 350 profeters kister og de mange sørgende familiemedlemmer. Uden at glemme døds slaget på hele regeringskonstruktionen og dens tætte forbindelser med den dæmoniske verden. Regnskyer var helt sikkert på vej, men der var ekstremt mørke skyer, som allerede var tilstede over kongehuset.

Det sidste vedrørende Elias som optager os meget -og med rette- er Jakobs ord om Elias' bøn:

“Elias var et menneske under samme kår som vi, og han bad en bøn om, at det ikke måtte regne, og det regnede ikke i landet i tre år og seks måneder; og han bad igen, og himlen gav regn, og jorden lod sin afgrøde vokse frem.” Jak. 5,17-18

Det er så sandeligt også fantastiske ord. Men vi må skrive os bag øret, ar vi skal ikke bede som Elias, men leve som Elias. Hans ord -inklusiv hans bønner- havde kolossal kraft på grund af hans liv og vandring med Gud, hvilket vi bliver bekendt med lige fra starten:

“Så sandt Herren, Israels Gud, lever, som jeg er i tjeneste hos...” 1Kg. 17,1

Lever vi på det fundament, vil vore ord have stor indflydelse. Så det handler mere om at være end at gøre.

Dine notater:

.....

.....

.....

Hvad opdager vi så, når vi ‘passererer’ det momentane og det spektakulære, som vi selvfølgelig bliver inspireret og opmuntret af? Når vi forlader scenen, hvor man både ser det synlige og hører det hørbare, og begiver os ind bag kulisserne og ser det usynlige samt hører det, som hverken det fysiske, det emotionelle og det intellektuelle øre registrerer?

Her er det, jeg har opdaget, bare i korte træk:

1. Kast ikke vrage på det, Gud har gjort hidtil

I det forudgående har vi set den lange liste over usædvanlige guddommelige indgreb. Den havde Elias selvfølgelig også in mente. Og alligevel da Jezabels få ord kaster mørke skygger over hans liv, blegner den lange liste af overnaturlige og overvældende gerninger, Gud har gjort. Lad os lære det: Kast ikke vrage på det, Gud har gjort hidtil, på grund af manglende indsigt og på grund af djævelens manipulation med din opfattelse af tingene. Skrøbelig historisk hukommelse gør os sårbare. David havde lært det: Netop fordi han huskede Guds indgreb i hans arbejdsliv som hyrde (fortællingen om bjørnen og løven), stod han frygtesløst imod Goliats ord. Han løb ikke fra ham og gemte sig hjemme... David løb imod Goliat og satte en stopper for hans trusler og hele Goliats militære backup kollapsede. Dette kunne være sket for Elias. Men det forhindrede ikke Guds dagsorden i at udvikle sig videre.

Det er den ene side af det, nemlig sårbarhed på grund af skrøbelig historisk hukommelse.

Lad mig nævne 2 andre sider af samme sag:

Den anden side er: Sårbarhed på grund af manglende indsigt.

Elias færdedes for Guds trone, men her er han totalt blank. Derfor tager Gud sig først af hans udmattelse (fysisk og åndelig). Dernæst udfordres hans villighed til at høre ved at bede ham om at forlade hulen... for så til sidst at give ham den indsigt, han manglede. Et krævende men fantastisk forløb, som kvalificerer Elias som fortsat foreløber.

Og så endeligt er der en tredje side af sagen: Djævelen udnytter Elias' sårbarhed gennem at manipulere proportionerne.

Sandheden var:

- at en dag fik Elias **én hilsen**, ikke gentagne trusler over tid,
- at **ét menneske** stod bag denne hilsen, ikke talrige hære.

På Guds spørgsmål 'Hvad vil du her Elias?' svarer han:

"Jeg brænder af nidkærlighed for Herren, Hærskarers Gud, for israelitterne har svigtet din pagt. Dine andre har de revet ned, og dine profeter har de dræbt med sværd; jeg er den eneste, der er tilbage, og mig stræber de efter livet." 1Kg. 19,10

Gud er bestemt ikke imponeret og har ingen kommentar. Dog er sagen ikke afsluttet. Så gentages spørgsmålet: 'Hvad vil du her Elias?'

Det er Guds hilsen, ikke et spørgsmål. Men Elias fanger det ikke og tror fortsat, at det er et spørgsmål. Sådan var det også med Adam i Edens have: Adam, hvor er du?

Elias gentager sit svar:

"Jeg brænder af nidkærlighed for Herren, Hærskarers Gud, for israelitterne har svigtet din pagt. Dine andre har de revet ned, og dine profeter har de dræbt med sværd; jeg er den eneste, der er tilbage, og mig stræber de efter livet." 1Kg. 19,10

Da situationen ikke flytter sig besynderligt, går Gud videre. Der er en vis portion sandhed i Elias' svar, men det er ikke hele sandheden. Sagen kan med rette begrænses til én person: Jezabel. Gud bringer hele sandheden: Der er syv tusind og tre personer som er absolut kampdygtige.

Elias både overvurderede fjendens muligheder og undervurderede Guds muligheder. Fjenden havde opbrugt sine, Gud var knap nok begyndt med at bruge sine. Fjendens forsøg på manipulation skyldtes manglende historisk hukommelse og manglende indsigt.

Dine notater:

.....
.....
.....

2. Hold fast i, at Gud ikke ændrer kurs, bare fordi drømme, omstændigheder og mennesker ikke udvikler sig som forventet

Som tidligere nævnt skærer Gud igennem og går videre til næste fase:

"Vend tilbage ad vejen gennem ørkenen til Damaskus, og gå hen og salv Hazael til konge over Aram. Jehu, Nimshis søn, skal du salve til konge over Israel, og Elisa, Shafats søn, fra Abel-Mehola, skal du salve til profet efter dig. Den, der undslipper Hazael's sværd, skal Jehu dræbe, og den, der undslipper Jehu's sværd, skal Elisa dræbe. Jeg vil lade syv tusind blive tilbage i Israel, alle dem, der ikke har bøjet knæ for Ba'al, og hvis mund ikke har kysset ham.« Så drog Elias bort derfra..." 1Kg. 19,5-19

- Vend tilbage til ørkenen
- Salv Hazael, salv Jehu og salv Elisa

- Vid at der allerede er 7000, som afventer den videre udvikling

Ingen selvretfærdige kommentarer, ingen selvmedlidende redegørelser fra Elias, kun en enkel handling: Så drog Elias bort derfra og vendte tilbage. 'Tilbage' er ikke altid 'tilbagegang' og frem er ikke altid 'fremgang'. Elias? En god mand! Kong Saul blev kasseret, derfor er der ingen afkom efter ham; det gjorde Elias ikke og derfor er der et afkom og en usædvanlig model, som trækker tråde helt op til det 21. århundrede.

Moralen er oplagt: Selvom Elias havde været på afveje, havde Gud ikke været det.

Vore drømme kan dø, vore forventninger kan afløses af skuffelser, mennesker kan svigte både loyalitet og løfter, endda vende på en tallerken og efterlade os måbende, i sorg og smerte og undertiden i dyb chok... men når vi nærmer os Ham igen, træder væk fra den katastroferamte scene, træder ind bag Guds kulisser og ser Ham i øjnene, så er vi umiddelbart klar over, at Han ikke ændrer kurs. Og derfor gør vi det heller ikke. Drømme kan korrigeres, beslutninger kan justeres, omstændigheder kan forandres, mennesker kan ændre mening og vende tilbage, og skulle det ikke ske, så kan Gud bringe nye ind, som slutter sig til. Det sidste kan ofte vise sig at være langt stærkere end det første. Der er jo dem, som ikke har bøjet sig og ikke kysset visse sager.

Dine notater:

.....
.....
.....

3. Regn med usædvanlig næring og indsigt til usædvanlige situationer, ansvar og opgaver

Gud tager initiativ, fordi Hans mand på opgaven har ramt en mur. Efter nærmere omtanke er dette kernen i hele fortællingen, ikke tørken, heller ikke styrkeprøven og lukningen af Ba'als profetiske base. Hovedsagen kommer til overfladen nu og her. Og derfor er Guds og hele himmelens opmærksomhed på Elias. Ingen motivationstaler, rådgivningsaftaler, himmelske bønnemaratoner. Løsningen er ganske enkelt åndelig mad, overnaturlig næring serveret af englen. Måske 'kørte' Elias i lidt for højt gear... derfor oplærer vi en ny generation i at grave dybere og at vælge åndelig næring med omhu.

Dernæst måtte Elias falde til ro, og den fysiske side af sagen bør ikke undervurderes. Elias måtte simpelt hen sove. Det bør lede os til et sted, hvor kroppens tilstand og reaktioner er stille, eller i det mindste ikke står i vejen for, at vores ånd kan respondere til Guds Ånd. Alle røster -indre og ydre- må blive tavse og vi må falde til ro hos Gud. Ro nok til selv at bestemme, hvad vores opmærksomhed skal rettes imod.

"Når I nu er oprejst med Kristus, så søg det, som er i himlen, dér hvor Kristus sidder ved Guds højre hånd. Tænk på det, som er i himlen, og ikke på det jordiske. I er jo døde, og jeres liv er skjult med Kristus i Gud. Når Kristus, jeres liv, bliver åbenbaret, da skal også I blive åbenbaret sammen med ham i herlighed." Kol. 3,1-5

I den situation bør vi have ét bestemt fokus for vores søgen og vores tænkning, nemlig dét som er i himlen. Eller rettere sagt Han, som er i himlen. Når Han åbenbares, får vi indsigt, som er betingelsen for, at vi bliver partnere med Ham. Da åbenbares vi sammen med Ham i herlighed. Meget overvældende.

Men vær indstillet på, at Guds tanker er meget anderledes. Hverken Jezabel, Akab eller Elias er i centrum. Gud sætter en endelig stopper for den dæmoniske næring, som har tilflydt regentparret fra Ba'als profeter. Parret er nu på et nedadgående spor, og der er ingen vej tilbage. Deres kollaps er uafvendelig.

Dine notater:

.....
.....

.....

4. Stå ansigt til ansigt med enhver situation, uden at ofre det langsigtede for det kortsigtede

Gud efterlod ikke Elias alene med sig selv inde i hulen. Han var fortsat i stand til at høre, og derfor stillede han sig i hulens åbning. Ikke helt inde men heller ikke helt ude. Enkelte sager skulle komme på plads. Usikkerhed og forvirring er en del af livet, men kaos bør ophøre. Guds dagsorden var:

- Der skal ny næring til, ny indsigt for en ny fase... ikke en ny retning, ny vision, ny struktur, ny metode, nye sange og ny teknologi, eller ny kultur,
- Alle røster skal tie (regeringen, profeten, jordskælvet, vinden og ilden), og Gud skal tale og ved Sit ord og Ånd skabe en afgørende fremrykning for Sit Rige og Sine planer for landet,
- Identitet for Hans partner på Jorden skal justeres og han kommer derfor under pres. Elias må nemlig komme til erkendelse af, at...

... det som er sket, ikke er afslutningen, men kun optakten til det egentlige,

... udviklingen bliver mindre destruktiv og mindre spektakulær, nok ikke som forventet,

... hans evner og åndelige udrustning ikke slår til i den næste fase, og derfor handler det ikke om 'mere af det samme' men om et markant skifte i Ånden,

... han ikke bliver projektets hovedperson som hidtil, endnu mindre dets 'leder', for dét er Gud, helt suverænt og indiskutabelt; dette vil medføre en repositionering af Elias i det videre forløb af Guds plan, samt en betydelig udvidelse af Guds arbejdsstyrke.

Den helt centrale udfordring her var følgende: Man bør ikke ofre det langsigtede for at opnå det kortsigtede. At fastholde det lange perspektiv vil ofte medføre, at man bør lade de kortsigtede fordele gå. Jesus er det ultimative eksempel på dette:

"Så lad da også os, som har så stor en sky af vidner omkring os, frigøre os for enhver byrde og for synden, som så let omklammer os, og holde ud i det løb, der ligger foran os, idet vi ser hen til Jesus, troens banebryder og fuldender, som for den glædes skyld, der ventede ham, udholdt korset uden at ænse dets skam og nu sidder på højre side af Guds trone. Hold jer ham for øje, som fandt sig i en sådan modstand fra syndere, for at I ikke skal blive trætte og miste modet." Hebr. 12,1-3

For den glædes skyld, der ventede ham (fremtid), udholdt han korset uden at ænse dets skam (nutid). Nu sidder Han på højre side af Guds trone... det er det, som kom efter ofret.

Dine notater:

.....
.....
.....

5. Andre skal ind i billedet og det er folk som Gud har udvalgt for ham, folk Elias skal følges med

Der er flere elementer i det føromtalt skifte i Ånden, og det mest markante er, at Gud i al ubemærkethed har forberedt en alliance, som skal åbenbares og frigøres. Han skal ikke til at se sig om efter kandidater for derefter at oplære, træne og teste dem. Alt er allerede på plads. Elias har ingen anelse om det og er fuldt ud optaget af en Gud-ordineret krævende overgang. Jezabel og Akab har måske søgt tilflugt bag det kongelige palads' tykke mure og militære stab. De er sandsynligvis bekymret efter udslettelsen af deres dæmoniske backup, Elias' kraftfulde proklamationer, og kan måske øjne et voldsomt sammenbrud i det fjerne, da de ved, at nationen Israel som de er blevet betroet, fortsat er Guds ejendom og endelig, at Hans profet intet sted er at finde.

Bag kulisserne har Gud opbygget og samlet 7337 mennesker. Denne arbejdsstyrke er absolut imponerende og består af fem kategorier mennesker:

- En profetisk forløber: Elias,
- Folk med usædvanlig profetisk kapacitet: Elisa og 100 profeter, som alle overlevede Jezabels og Akabs mordforsøg takket være Obadja, som havde skjult dem i 2 huler, hvor han holdt dem i live,
- En mand med usædvanlig udrustning og kapacitet: Jehu,
- En højtrangeret person uden for Israel, som skal spille en afgrænset rolle i Guds dagsorden: Hazael,
- En skjult skare af troende, 7000 i alt, som ikke havde bøjet sine knæ for Ba'al eller kysset ham,
- En flok vel-uddannede og -trænede unge ledere, 232 i alt; nogle oversættelser kalder dem embedsmænd og endda prinser.

Dine notater:

.....
.....
.....

Elias' vandring med Gud og mission er mere relevante for os i dette nye årti, end vi måske regner med, et årti med tungtvejende udfordringer, som langt overgår, hvad vi synes vi magter, en tid med dyb politisk usikkerhed, en tid som kalder på afgørende personlige overgange og en tid med potentiale for mørkt ondskab. Vi bør grave meget dybere efter indsigt og åbenbarelseskundskab. I Elias' dage gik Riget frem med stor kraft.

Kapitlerne 17 og 18 i 1. Kongebog er kun optakten til kernen i Guds projekt, nemlig at fjerne Akabs hus og lede nationen tilbage til Kong Davids veje, nemlig til sig selv. Kapitel 19 er på en måde Elias' laveste punkt, ikke på grund af hvad han så, men på grund af hvad han ikke så og kendte. Men han lykkedes til fulde.

*Philip DuPont
City Kirken
September 2020*

APPENDIKS

Fjendens interesse for og snigløb imod foreløbere.